

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

21.3.2016

Justitieministeriet

oikeusministerio@om.fi

Domstolsverket till Vasa

De utredningsmän som tillsatts av justitieministeriet utarbetade i början av år 2015 en bedömningspromemoria om reformering av domstolsväsendets centralförvaltning. Ett av utredningsmännens centrala förslag var att det ska inrättas ett domstolsverk. Enligt förslaget ska domstolsverket vara ett självständigt verk inom justitieministeriets förvaltningsområde, till vilket man överför de operativa centralförvaltningsuppgifter som justitieministeriet för närvarande sköter. Verket ska stödja och utveckla domstolarnas verksamhet. Det kan ta hand om en del av de gemensamma administrativa uppgifter som i dag sköts separat i de olika domstolarna. Domstolsverkets uppgiftsområde kunde omfatta domstolarnas förvaltningstjänster, ekonomi- och resultatstyrning samt utveckling och utbildning.

Domstolarnas oavhängighet förutsätter att de också är administrativt oberoende av statsrådet och justitieministeriet. Med undantag för Finland har alla de nordiska länderna och de flesta europeiska länderna för länge sedan överfört domstolarnas centralförvaltningsuppgifter från ministerierna till en separat förvaltningsenhet. Enligt utredningsmännen ska domstolsverkets verksamhetsområde omfatta alla domstolar. En av de viktigaste fördelarna med att inrätta ett domstolsverk kan vara en gemensam utvecklings- och utbildningsverksamhet. Verket kan bland annat stödja domstolarnas kvalitetsarbete och tillhandahålla utredningar för att utveckla den lagstiftning som gäller domstolarnas verksamhet. En styrelse med nio ledamöter där domarna utgör en majoritet föreslås dra upp riktlinjerna för domstolsverkets verksamhet och vara beslutsfattande organ. För verkets operativa verksamhet ansvarar en direktör, som styrelsen utser för viss tid. Utredningsmännen uppskattar antalet anställda vid verket till ca 45 årsverken.

Att förlägga domstolsverket utanför huvudstadsregionen skulle understryka verkets oberoende och signalera att regeringen har förbundit sig till målen i lagen (362/2002) om placering av statliga funktioner. I Sverige är den motsvarande enheten (Domstolsverket) placerad i Jönköping och i Norge (Domstolsadministrasjonen) i Trondheim. Vasa stad och Österbottens förbund framför därför att i Finland vore Vasa ett ypperligt alternativ till placeringsort för domstolsverket.

Vasa är en internationell, mångkulturell och genuint tvåspråkig industristad, som också har långa anor inom inte bara justitieförvaltningen utan också inom till exempel skatte- och miljöförvaltningen. Sett till antalet tjänster inom justitieförvaltningen är Vasa ett av Finlands viktigaste säten för rättsskipning. I staden finns flera organ inom rättsförvaltningen, som Vasa hovrätt, Vasa

förvaltningsdomstol och Österbottens tingsrätt. Åklagarämbetet i Österbotten, som omfattar landskapen Mellersta Österbotten, Södra Österbotten och Österbotten, har likaså Vasa som sin huvudort. Polisinrättningen i Österbotten har landskapen Mellersta Österbotten, Södra Österbotten och Österbotten som verksamhetsområde, och huvudpolisstationen finns i Vasa. I februari 2016 öppnade Migrationsverket en asylenhet i Vasa. I staden finns dessutom en koncentration av funktioner inom utsökningen: Utsökningsverket i Mellersta Österbotten och Österbotten är beläget i Vasa. Här finns också samlad kompetens inom skatteförvaltningen, vilken stöder utsökningsförvaltningens verksamhet. Skatteförvaltningens Västra Finlands skatteuppbörds- och indrivningsenhet, som är en av tre regionala enheter i Finland, är placerad i Vasa. Ytterligare komplement till den statliga förvaltningen är Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland samt NTM-centralen i Österbotten, som båda har Vasa som huvudort.

Förutom att Vasa är en av Finlands anrikaste rättsskipnings- och förvaltningsstäder är dessutom Vasaregionen en av de mest livskraftiga, konkurrenskraftiga och snabbväxande stadsregionerna i landet. Det visar flera opartiska jämförelser mellan olika stadsregioner samt analyser av livskraften och konkurrenskraften. Bland annat är en stor del av energiindustrin i Finland och i Norden koncentrerad till Vasaregionen. Till följd av denna exportdominerade koncentration av industri är kommunikationerna härifrån ut i världen och till övriga delar av Finland i prima skick. I mars 2016 utsågs Vasa till en av sex städer med vilka det tecknas ett tillväxtavtal för åren 2016–2018. Tillväxtavtalen ingår i regeringsprogrammet. Vasa är också ett viktigt lärosäte. Sex högskoleenheter utbildar för en rad examina inom olika områden på svenska, finska och engelska. Till exempel har Helsingfors universitets juridiska fakultet haft en juristutbildning i Vasa sedan år 1991.

Trots att Vasaregionen sedan länge varit en av Finlands motorer bland annat i fråga om industriexport och förädlingsvärde har det inte gett mycket till utslag i statens utlokaliseringsbeslut. I Vasa och i Österbotten jobbar drygt 2 % av den personal som omfattas av statsbudgeten, medan motsvarande siffror för exempelvis Helsingfors och Nyland ligger på 30–40 %. Vasa stad och Österbottens förbund anser därför att det vore logiskt, rättvist och framför allt ändamålsenligt att förlägga domstolsverket till Vasa.

Mikaela Björklund
Landskapsstyrelsens första viceordförande
Österbottens förbund

Olav Jern
Landskapsdirektör
Österbottens förbund

Kannanotto

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

21.3.2016

Oikeusministeriö

oikeusministerio@om.fi

Tuomioistuinvirasto Vaasaan

Oikeusministeriön asettamat selvitysmiehet laativat vuoden 2015 alussa arviomuistion tuomioistuinten keskushallinnon uudistamisesta. Keskeisiä selvitysmiesten esityksiä oli tuomioistuinviraston perustaminen. Tuomioistuinvirasto olisi oikeusministeriön hallinnonalalle sijoittuva itsenäinen virasto, jolle siirrettäisiin oikeusministeriössä nyt hoidettavat tuomioistuinten operatiiviset keskushallintotehtävät. Virasto tukisi ja kehittäisi tuomioistuinten toimintaa. Se voisi hoitaa osan nykyisin kussakin tuomioistuimessa erikseen hoidetuista yhteisistä hallinnollisista tehtävistä. Tuomioistuinviraston tehtäväkenttään kuuluisivat tuomioistuinten hallintopalvelut, talous- ja tulosohjaus sekä kehittäminen ja koulutus.

Tuomioistuinten riippumattomuus edellyttää, että ne ovat myös hallinnollisesti riippumattomia valtioneuvostosta ja oikeusministeriöstä. Suomea lukuun ottamatta kaikissa muissa pohjoismaissa samoin kuin useimmissa muissakin Euroopan maissa tuomioistuinten keskushallintotehtävät on jo aikoja sitten siirretty ministeriöiltä erilliselle hallintoyksikölle. Selvitysmiesten mukaan tuomioistuinviraston toimialan tulisi kattaa kaikki tuomioistuimet. Yhteisesti järjestetty kehittämis- ja koulutustoiminta voisi olla yksi tuomioistuinviraston perustamisen keskeisimmistä hyödyistä. Virasto voisi muun muassa tukea tuomioistuinten laatutyötä ja tarjota selvityksiä tuomioistuinten toimintaa koskevan lainsäädännön kehittämiseksi. Tuomioistuinviraston toiminnan linjaajana ja päätöksentekijänä toimisi yhdeksänjäseninen hallitus, jossa olisi tuomari-enemmistö. Viraston toiminnasta vastaisi hallituksen määrääjäksi nimittämä johtaja. Henkilöstön määräksi selvitysmiehet arvioivat noin 45 henkilötyövuotta.

Tuomioistuinviraston sijoittaminen pääkaupunkiseudun ulkopuolelle korostaisi viraston riippumattomuutta ja antaisi viestin, että hallitus on sitoutunut alueellistamislain (362/2002) asettamiin valtion toimintojen alueellistamisen tavoitteisiin. Ruotsissa tuomioistuinvirastoa vastaava yksikkö (Domstolsverket) on sijoitettu Jönköpingiin ja Norjassa (Domstolsadministrasjonen) Trondheimiin. Vaasan kaupunki ja Pohjanmaan liitto esittävätkin, että Suomessa Vaasa olisi erinomainen vaihtoehto tuomioistuinviraston sijaintipaikaksi.

Vaasan kaupunki on kansainvälinen ja aidosti kaksikielinen ja monikulttuurinen teollisuuskaupunki, jolla on myös erittäin vahvat perinteet paitsi oikeushallintoon myös esimerkiksi vero- ja ympäristöhallintoon liittyen. Oikeushallinnon viroilla mitaten Vaasa on maamme tärkeimpiä oikeudenhoitokaupunkeja. Vaasassa on useita oikeushallinnon toimijoita, kuten Vaasan hovioikeus, Vaasan hallinto-oikeus ja Pohjanmaan käräjäoikeus. Vaasaan on si-

joitettu myös Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat kattavan Pohjanmaan syyttäjänviraston pääpaikka. Pohjanmaan poliisilaitoksen toiminta-alueena on Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Laitoksen pääpoliisiasema sijaitsee Vaasassa. Helmikuussa 2016 Vaasaan perustettiin myös Maahanmuuttoviraston turva- paikkayksikkö. Vaasassa on myös vankka ulosottoon liittyvä keskittymä: kaupungissa sijaitsee Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ulosottovirasto. Kaupungissa on lisäksi vahva verohallinnon osaaminen, joka tukee ulosottohallinnon toimintaa. Vaasaan on sijoitettu verohallinnon Länsi-Suomen veronkanto- ja perintäyksikkö, joka on yksi maamme kolmesta alueellisesta yksiköstä. Valtion hallinnon palvelukokonaisuutta vahvistavat omalta osaltaan myös Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto sekä Pohjanmaan ELY-keskus, joiden pääpaikat sijaitsevat Vaasassa.

Sen lisäksi, että Vaasa on perinteisimpiä oikeudenhoito- ja hallintokaupunkeja Suomessa, Vaasan seutu on myös yksi maamme elinvoimaisimmista, kilpailukykyisimmistä ja nopeimmin kasvavista kaupunkiseuduista. Tämä on käynyt ilmi useissa riippumattomissa kaupunkiseutuvertailuissa ja elinvoima- sekä kilpailukykytutkimuksissa. Vaasan seudulle on muun muassa keskittynyt merkittävä osa Suomen ja koko Pohjoismaiden energiateollisuudesta. Vientipainotteisen teollisuuskeskittymän seurauksena liikenneyhteydet Vaasasta maailmalle ja muualle Suomeen ovat erinomaisessa kunnossa. Maaliskuussa 2016 Vaasa valittiin yhdeksi kuudesta kaupungista, jotka pääsevät Suomen hallitusohjelmaan sisältyvän Kasvusopimuksen piiriin vuosiksi 2016–2018. Vaasa on myös merkittävä koulutuskaupunki. Kuudessa korkeakouluyksikössä on tarjolla lukuisia eri alan tutkintoja suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Esimerkiksi Helsingin yliopiston, oikeustieteellisen tiedekunnan järjestämä oikeustieteellinen koulutus on toiminut Vaasassa jo vuodesta 1991 lähtien.

Vaikka Vaasan seutu on jo pitkään ollut Suomen vetureita muun muassa teollisuuden viennin ja jalostusarvon suhteen, se ei ole juuri näkynyt valtion alueellistamistoimenpiteissä. Vaasan kaupungissa ja Pohjanmaalla työskentelee vähän yli 2 % valtion budjettitalouden henkilöstöstä. Vastaavat lukemat esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan osalta ovat 30–40 % luokkaa. Vaasan kaupunki ja Pohjanmaan liitto esittävätkin, että tuomioistuinviraston sijoittaminen Vaasaan olisi looginen, oikeudenmukainen ja ennen kaikkea toimiva ratkaisu.

Mikaela Björklund
Maakuntahallituksen ensimmäinen
varapuheenjohtaja
Pohjanmaan liitto

Olav Jern
Maakuntajohtaja
Pohjanmaan liitto